

Kaupunkiympäristön toimiala**Ennuste: 1/2023****Päivämäärä: 24.4.2023****Ennusteen tiivistelmä**

-Ukrainan sodan vaikutukset heijastuvat edelleen toimintaan kustannusten nousun sekä kiinteistömarkkinoiden kautta. Kohonnut kustannustaso heijastuu laajasti investointihankkeiden kustannuksiin, mutta energian hinnat ovat maltillisemmalla tasolla kuin vielä syksyllä 2022 arvioitiin.

-Ensimmäisellä kvartaalilla Helsingissä aloitettiin noin 1370 asunnon rakentaminen. Arvio on, että talousarvion 8000 asunnon tavoitetta ei tänä vuonna saavuteta. Syinä ovat korkeana pysyttelevät rakennuskustannukset, korkotason nopea nousu, sijoittajien tuottovaatimusten nousu, korkeana pysyttelevä inflaatio sekä yleinen taloudellinen epävarmuus.

-Kaupungin oma asuntotuotanto jäänee tavoitteestaan. Ennusteen mukaan 1750 asunnon tavoitteesta jäädään noin 100 aloituksen päähän. Tähän mennessä on aloitettu 109 asunnon rakentaminen.

-Vuoden ensimmäisellä kvartaalilla kaavoitettiin asumiseen noin 27 400 kerrosneliometriä, josta täydennysrakentamisen osuus 19 400 kerrosneliometriä. Kaavoituksen vuositavoitteen ei ennusteta toteutuvan.

-Tavoitteena on myös, että Helsingin asuntotuotannosta kaupungin luovuttamilla tonteilla alkaa vähintään 5 600 asunnon rakentaminen. Tavoitetta ei saavutettane, koska muutokset yleisessä taloustilanteessa ovat siirtäneet hankkeiden aloituksia.

-Energiatehokkuus- ja rakennusten päästöjen vähentämistoimenpiteet etenevät suunnitellusti ja tukevat Hiilineutraali Helsinki -ohjelman tavoitteiden saavuttamista.

-Ilmastonmuutokseen sopeutumisen mallia ollaan uudistamassa.

-Liikenteen päästöjen vähentäminen on osoittautunut haastavaksi, ja siihen liittyvien tavoitteiden saavuttaminen on epävarmaa.

-LUMO-ohjelman julkinen seurantatyökalu LUMO-vahti julkaistiin helmikuussa, ja ekologisen kompensaaion mallin kehittäminen yhteistyössä BOOST-tutkimusryhmän kanssa on alkanut. Luontopalvelusuunnitelma ja metsien hoidon linjaus ovat suunnitellusta aikataulusta myöhässä, joten niiden jalkauttamisvaihe siirtyy syksyyn 2023.

-Talonrakennusinvestointien ohjelmointiprosessissa on käyty yhteinen palveluverkkokeskustelu kanslian ja toimialojen kanssa.

-Ensimmäinen kiinteistöhoitopalveluiden kilpailutus uudella sopimusohjelmalla on lähdössä kilpailutukseen huhtikuussa, ja pitkän tähtäimen korjaussuunnitelmien laadinta on käynnissä.

-Toimialalla on käynnistetty toimintojen tarkastelu tuottavuuden parantamistoimien tunnistamiseksi.

-Kaupunkiympäristötalon tilankäytön tehokkuutta on parannettu vuokraamalla osa tiloista muille käyttäjille.

-Investointien kokonaiskoordinaatiota on kehitetty yhdessä kaupunginkanslian kanssa, mutta kokonaisuuden laajuuden vuoksi työ on vielä kesken.

Ennusteen analyysi

Käyttötalous**31001 Kaupunkirakenne**

Tulojen ennustetaan alittavan tulosbudjetti noin 16,5 milj. eurolla. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden (rakennusten ja osakkeiden myyntien) luovutusvoittojen arvioidaan toteutuvan budjetoitua pienempänä. Toimintatuottojen ennuste on 428,7 milj. euroa ja valmistus omaan käyttöön tuloja arvioidaan toteutuvan 3,0 milj. euroa.

Sitova toimintamenojen määrä ylitetään arviolta 9,9 milj. eurolla, ennusteen ollessa 172,8 milj. euroa. Palvelujen ostojen arvioidaan ylittävän budjetin noin 9,0 milj. eurolla johtuen runsaslumisen talven aiheuttamista lisäkustannuksista sekä muun kunnossapidon budjetin ylittymisestä. Epävakaan maailmatilanteen johdosta energian hinnassa on nousupaineita. Sähkön ostojen ja siirtokulujen arvioidaan ylittävän budjetin noin 1,5 milj. eurolla. Tuottavuustavoitteesta ja säästötoimenpiteistä johtuen sisäiset vuokrat alittavat budjetin noin 0,6 milj. eurolla.

Toimialan johto käynnistää kartoitukset säästöjen saavuttamiseksi.

31002 Rakennukset

Tulosbudjetissa asetetun sitovan toimintakatetavoitteen arvioidaan alittuvan 0,1 milj. eurolla, ennusteen ollessa 252,463 milj. euroa.

Tilat palvelun sitova toimintakatetavoite 250,741 ennustetaan toteutuvan budjetin mukaisesti. Tuloja toteutuu budjetin mukaisesti 657,1 milj. euroa ja toimintamenoja 406,4 milj. euroa.

Yleiset alueet neton budjetoidun toimintakatteen ennustetaan alittuvan 0,1 milj. eurolla, ennusteen ollessa 1,722 milj. euroa. Valmistus omaan käyttöön tulojen ennustetaan alittavan tulosbudjetin noin 0,4 milj. euroa, tulojen ennusteen ollessa 4,6 milj. euroa. Henkilöstömenojen alittavan budjetin noin 0,3 milj. euroa, toimintamenojen ennusteen ollessa 2,9 milj. euroa.

31003 Asuntotuotanto

Tulosbudjetissa asetetun sitovan toimintakatetavoitteen 6,543 milj. euroa arvioidaan toteutuvan budjetin mukaisesti. Tulojen arvioidaan alittavan tulosbudjetti noin 0,5 milj. eurolla, ennusteen ollessa 29,9 milj. euroa. Toimintamenot alittuvat arviolta 0,5 milj. eurolla, ennusteen ollessa noin 23,3 milj. euroa.

31004 HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet

HSL maksuosuuksien arvioidaan ylittävän tulosbudjetin noin 1,0 milj. eurolla, ennusteen ollessa 233,1 milj. euroa. Budjetin ylitys viedään valtuuston käsittelyyn vuoden 2023 aikana.

HSY maksuosuuksien ennustetaan toteutuvan tulosbudjetin 2,2 milj. euron mukaisesti.

31006 Tuki HKL:lle

Tuki HKL:lle ennustetaan ylittävän tulosbudjetin 4,6 milj. euroa, ennusteen ollessa 10,6 milj. euroa.

Nousu johtuu pääosin korkojen noususta sekä Kampin metroaseman liukuportaiden alaskirjauksesta.

31007 Joukkoliikenne

Tulosbudjetissa asetetun sitovan toimintakatetavoitteen arvioidaan alittuvan 4,1 milj. euroa, ennusteen ollessa noin -15,0 milj. euroa.

Tuloja arvioidaan toteutuvan 2,7 milj. euroa budjetoitua vähemmän. Tuottojen pudotus johtuu Raide-Jokerin aloituksen myöhentymisestä budjetissa arvioidusta. Erityisesti poisto- ja korkokorvauksia saadaan vähemmän kuin budjetissa oli arvioitu. HSL:n infrakorvauksessa korko on kiinteä, joten korkojen nousu ei vaikuta HSL:n infrakorvaukseen.

Toimintamenojen ennustetaan ylittävän noin 1,4 milj. euroa. Menojen nousu johtuu pääosin korkojen noususta. Nousu olisi suurempi, mutta Raide-Jokerin aloituksen myöhentyminen budjetissa arvioidusta pienentää Raide-Jokerin poistoja noin 1,0 milj. euroa.

31008 Palvelut ja luvat

Tulosbudjetissa asetetun sitovan toimintakatetavoitteen arvioidaan ylittävän budjetin noin 0,5 milj. euroa, ennusteen ollessa 29,5 milj. euroa. Tulojen (tuet ja avustukset) arvioidaan alittavan tulosbudjetti noin 0,2 milj. eurolla, toimintatuottojen ennusteen ollessa 77,7 milj. euroa. Toimintamenojen ennustetaan alittavan budjetin 0,7 milj. eurolla, ennusteen ollessa noin 48,2 milj. euroa. Tuottavuustavoitteesta ja säästötoimenpiteistä johtuen sisäiset vuokrat toteutuvat budjetoitua pienempänä.

Sitovat toiminnan tavoitteet

Neljästä sitovasta tavoitteesta kolme on toteutumassa. Sitova tavoite "Kaupungin kasvun ja elinvoimaisuuden edistäminen" ei toteudu, koska kahden mittarin ei ennusteta toteutuvan.

Mittari: Helsingissä alkaa vuonna 2023 vähintään 8 000 asunnon rakentaminen. Alkaneen asuntotuotannon määrä per 29.3. oli 1 369 asuntoa. Keskeisinä syinä alhaiseen asuntotuotantomäärään ovat erityisesti korkeana pysyttelevät rakennuskustannukset, korkotason nopea nousu, sijoittajien tuottovaatimusten nousu, todennäköisesti korkeana pysyttelevä inflaatio sekä mainituista tekijöistä johtuva taloudellinen epävarmuus.

Mittari: Kaavoitetaan vähintään 700 000 k-m2 pääosin yleiskaavan raideliikenteen palvelualueelle, josta täydennysrakentamista vähintään 40 % (280 000 k-m2). Toteutunut 28.3.2023: Kaavoitettu 27 397 k-m2 asumiseen, josta täydennysrakentamisen osuus 19 389 k-m2. Kaavoituksen vuositavoitteen ei ennusteta toteutuvan.

Arvio talousarviovuoden tavoitteisiin (sitovat ja muut), palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvistä merkittävistä riskeistä ja hallintatoimenpiteistä.

Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus

Liikenne- ja katusuunnittelu, toteutuneet riskit

1. Sitova toiminnallinen tavoite asemakaavoituksen kerrosalataavoitteesta ei toteudu. Yhtenä syynä on toteutunut riski aluevastoallisten liikenneinsinöörien kuormittumisesta, jonka myötä palvelu ei ole pystynyt vastaamaan kaikkiin asemakaavoitukselta tullessiin tavoitteisiin liikennesuunnittelussa.
2. Infra-hankkeissa materiaalikulannukset ovat nousseet ja siten kustannusriski on toteutunut. Vaikutus n. 10 % alkuperäisestä kustannusarviosta.

Kaupunkitila- maisemasuunnittelu, toteutuneet riskit:

1. Ensimmäisen kvartaalin lopussa näyttää erittäin todennäköiseltä se, että puisto- ja liikunta-alueiden investointimäärärahoja jää käyttämättä. Konsulttipuolella on täysi työkanta, ja joihinkin toimeksiantoihin ei löydy aikaisempaan malliin ja aikatauluun tekijää. Rakennuttajalla ei ole riittävästi resursseja rakennuttaa. Puistohankkeiden pääasiallinen rakentaja Stara on raportoinut työkantansa olevan jo täysi koko loppuvuodeksi.
2. Työkuorma on kasvanut, investointihankkeita on enemmän kuin aikaisemmin ja osa hankkeista on pieniä mutta samalla hyvin aikaa vieviä. Kesken vuotta tulevat hankkeet sekoittavat investointihankkeiden suunnitteluttamista. Placemaking-hankkeisiin ei ole resursseja. Suunnittelua hidastaa erittäin paljon todella huono projektisihteerien tilanne. Kamu- ja Like-palveluilla on yhteiset projektisihteerit, joiden työaikaa ei riitä puisto- ja liikuntahankkeisiin. Kamu-palvelun projektinjohtajien työaikaa on pakko käyttää projektissa arkistointiin, ProjectWise ohjelman päivittämiseen ym. Tilannetta on yritetty ratkaista Hatun toimistopalveluiden avulla: yksi henkilö on käyttänyt 40 % laskennallisesta työajastaan tähän, mutta tehtävässä on osoittautunut liian erilaiseksi. Seuraavaksi tutkitaan henkilöstövuokrausta tilanteen osittaiseen korjaamiseen. Yhdenkin henkilön sairastuminen aiheuttaisi tilanteen, jossa usea suunnitteluhanke keskeytyy. Maisema- ja yleissuunnittelu -yksikössä on työkuormaa, koska asemakaavoittamisen vaikeuskerroin on kasvanut ja kohteissa on aikaisempaa enemmän maisema- ja kaupunkiluontokysymyksiä. Yksiköstä kysytään edelleen lupa-asioissa mielipidettä tai kannanottoa. Kysymysten ja asukastoiveiden määrä ei pienene ja kysyttävät asiat ovat monimutkaisempia.

Asemakaavoitus, toteutuneet riskit

1. Sitova toiminnallinen tavoite ei toteudu kerrosalataavoitteen osalta. Osin se johtuu muiden palveluiden kuormituksesta (mm. Like), mutta lautakunta on myös palauttanut mm. kaavoja uuteen valmisteluun. Tänä vuonna joudumme lisäksi tekemään uudestaan merkittäviä kaavoja, jotka ovat keskeisillä paikoilla (raideliikenneyhteydet) ja sen vuoksi priorisoitava: mm Stansvik, Halsuantie, Hernesaari. Ne sitovat resursseja, mutta eivät tuota uudestaan uutta kerrosalaa.
2. Yksityisten hankkeet ovat epävarmoja. Useita yksityisiä hankkeita on jo pudonnut tai putoamassa pois taloustilanteen takia tai yhtiöissä ei ole päästy yksimielisyyteen (mm. Munkkivuoren ostoskeskus)

Rakennukset ja yleiset alueet –palvelukokonaisuus

Asuntotuotanto

Vallitsevan taloustilanteen myötä kaupungin oman asuntotuotannon myynnit ovat hidastuneet merkittävästi ja kauppoja perutaan. Myymättömiä asuntoja on merkittävästi ja ennuste on, että kaikkia asuntoja ei saada myytyä rakennusaikana. Myyntijärjestelmän käyttöönotto on viivästynyt, mikä vaikeuttaa myyntiprosessin kehittämistä ja lisää vanhaan myyntijärjestelmään liittyviä riskejä. Tällä hetkellä näyttää siltä, että tulevina vuosina asuntotuotannon kasvattamiseksi vaadittavia rakentamiskelpoisia tontteja ei ole tarpeeksi.

Tilat

Osa nykyisistä keskusta-alueella sijaitsevista kouluista ja päiväkodeista ei välttämättä täytä uusia kaavamuutosten yhteydessä laadittavia melu- ja värinävaatimuksia. Koulu- ja päiväkotitilat tiiviillä keskusta-alueella ovat kuitenkin tarpeellisia, ja myös vaihtoehtoisia käyttöä nykyisille tiloille on erittäin haastavaa keksiä. Energian korkean hinnan ja sähköpulasta johtuvien sähkökatkojen riskit ovat pienentyneet ja poistuneet merkittävimpien riskien joukosta.

Yleiset alueet

Rakentamiskustannukset pysyvät korkealla tasolla. Erityisesti infrarakennuttamisessa haasteena on myös riittävä henkilöstömäärä investointihankkeiden toteuttamiseen.

Talvi oli poikkeuksellisen luminen ja tästä syystä talvikunnossapidon budjetti ylittyi. Talveen liittyy lumen määrän lisäksi useita merkittäviä riskejä, kuten rakenteiden rikkoutuminen ja kasvillisuuden vaurioituminen. Talveen liittyvien riskien kustannukset ovat suuret ja todennäköisyyksiä on vaikea ennustaa.

Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus**Asukas- ja yrityspalvelut, toteutuneet riskit**

1. ICT-kehitysprojektien myöhästyminen
2. Tulosten raportointi ja seuranta ovat puutteellisia
3. Työhyvinvoinnin vaarantuminen

Nämä riskit ovat oikeastaan toteutuneet jo aiempina vuosina, mutta kuormittavat yhä tätä vuotta.

Kaupunkimittauspalvelu, toteutuneet riskit:

1. Henkilöstön saatavuus ja riittävä osaaminen (mm. paikkatietopalveluiden ylläpito ja kehittäminen)
2. Esihenkilöiden työaika ei riitä kaikkien pakollisten tehtävien hoitamiseen (Mm. esihenkilöiden kiireelliset henkilöstöhallinnon tehtävät ja määräajat. Tieto lisäkertapalkkio- ja JVE-esitysten valmistelusta on saavuttanut tiimi- ja yksikkötason käytännössä samaan aikaan, kun esitykset olisi pitänyt jo olla valmiita. Esihenkilöille ei ole jäänyt palveluissa kunnolla aikaa yhteiselle valmistelulle ja erityisesti yhteisin keskusteluin varmistaa, että tehtävät ehdotukset ovat kattavia, tasapuolisia ja yhteismitallisia.)

Rakennusvalvonta, riskit

1. Kehittämistoimien viivästyminen (ei voida omassa palvelussa vaikuttaa)
2. Rekrytointisuunnittelu, johon ei palkkauksen osalta pystytä itse vaikuttamaan.
3. Kehittämisen edistäminen ongelmana niissä asioissa, joissa tarvitaan Hatun tukipalveluita.
4. Raportoinnin haasteet, jotka vaikuttavat esihenkilötyöhön, toiminnan seurantaan ja näkyymiin sekä erityisesti talouden suunnitteluun nettobudjetissa.

Ympäristöpalvelut, riskit

Sitova tavoite, laadullinen riski: seurannoissa 1A ja 1C lähtöaineistona käytettävän maanpeiteaineiston tuotantomenetelmän muutos, jolloin eri vuosien tulokset eivät ole vertailukelpoisia. Riskiä pyritään vähentämään lähtöaineiston työstämisellä HSY-vetoisesti, ja tämän hetken arvio on, että seurannat saadaan toteutettua vuoden 2023 aikana.

Pysäköinninvalvonta ja pysäköintipalvelut, riskit

1. Kunta-10 tulokset olivat valvontayksiköiden osalta huonot. Riskiarviossa on todettu, että työhyvinvointi vaikuttaa valvontaan
2. Uhka- ja väkivaltatilanteita ilmoitettu työsuojelupakkiin kaksi alkuvuonna 2023

Hallinto- ja tukipalvelut -palvelukokonaisuus, toteutuneet riskit

1. Toimialan kriittisten järjestelmien jatkuvuuden varmistaminen on vaarantunut, sillä Kanslian vastuulla olevat kaupunkiyhteisen asiointipalveluiden alustan (Platta) tietosuojan vaikutusten arviointi ja lisäsuojatoimenpiteiden käyttöönotto on viivästynyt. Vaarassa on mm. asuntotuotannon myyntijärjestelmän jatkuvuus ja pysäköinninvalvonnan asiointipalvelun käyttöönotto sekä moni muu toimialan keskeiseen toimintaan tarvittava järjestelmä.

2. Ohjelmistorobotiikka-alustan ja palvelun siirto Palvelukeskuksesta Talpaan on viivästynyt, minkä vuoksi uusia ohjelmistorobotteja ei ole toistaiseksi voitu tehdä. Tämä on hidastanut digitalisaation edistymistä.

3. Avainhenkilöiden henkilöstömuutostilanteet aiheuttavat resurssivajetta, jolla on vaikutusta toimialan sisäisiin palveluihin, kuten esimerkiksi kansainvälisen toiminnan kehittäminen ja rakennuttaja-asiamiehen tehtävät.

Kaupunkistrategian painopistealueiden toteuttamisen analyysi**Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua**

Erilaiset tavoitteet ja toimenpiteet etenevät suunnitellusti. Lumo-ohjelman toimenpiteet etenevät, ja kaupunkirakenteen kestävyttä ja luonnon ja kasvun yhteensovittamista toteuttavat osayleiskaavat etenevät aikataulussa. HNH2030 tavoitteiden edistäminen etenee maankäytön maisemasuunnittelussa, AVA-työkalun käyttö etenee ja hiilijalanjälkeen perustuva ohjausekeino asuntotonttien luovutuksessa on poikkihallinnollisessa valmistelussa. Liikenteen päästövähennystavoitteiden toimenpiteet ovat valmistelussa, mutta poliittisen herkkyyden vuoksi asiaa ei ole vielä viety laajempaan vaikutustenarvioinnin valmisteluun.

LUMO-ohjelma toteutuu suunnitellusti. Luontopalvelusuunnitelman ja metsien hoidon linjauksen jalkauttamisvaihe siirtyy syksyyn 2023. Viiden uuden luonnonsuojelualueen vuotuinen valmistelu käynnissä sekä kymmenvuotisen luonnonsuojeluohjelman laadinta etenee suunnitellusti. Kiertotalousohjelman toimenpiteet ovat edenneet suunnitellusti. Infrahankeissa kartoitetaan hyviä kiertotalouskäytäntöjä ja havaittuja pullonkauloja suunnittelun eri vaiheissa, kaupungin ulkopenkkien kilpailutuksessa huomioidaan kiertotalousnäkökulmat ja kaupungin katu- ja puistorakentamisen muovivirtaselvitys on käynnissä osana EU-rahoitteista PlastLife-hanketta. Saariston arvokkaiden kasvikohteiden kartoittamisen kilpailutus on valmisteltu. Biotooppikartoitustyötä ei tehdä vuonna 2023. Voimassa olevien ilmansuojelusuunnitelman ja meluntorjunnan toimintaohjelman toimeenpanoa on edistetty suunnitellusti.

Erilliset energiatehokkuus- ja aurinkosähköhankkeet etenevät suunnitelman mukaisesti. Toimitilojen taloautomaatiojärjestelmien liittäminen yhteisvalvomoihin etenee suunnitelman mukaisesti. Kaikissa suunnittelussa olevissa hankkeissa HNH-tavoitteet otettu käyttöön. Kiertotalouden huoltorakennuksen opiskelijoiden suunnittelukilpailussa valittu voittaja.

Helsinki LED-projekti etenee suunnitellusti ja infraurakoissa vähäpäästöisyysvaatimukset on otettu käyttöön. Luonnon monimuotoisuuden turvaamistöitä valmistellaan kunnossapidon keinoin.

Ennustamme, että katu- ja puistohankkeissa syntyviä ylijäämämassoja hyödynnetään tänä vuonna 80 %:sti ja että tavoite toteutuu.

Taide ja kulttuuri ovat hyvän elämän mahdollistaja

Tapahtumallisuuden edistämiseksi suunnitellut parannukset lupa- ja neuvontaprosesseihin ja yhden luukun sähköiseen asiointiin etenevät suunnitellusti. Toimialan sisäinen ja kaupunkiyhteinen yhteistyö, esim. Maanvuokraustoiminnan kehittämisessä ja tapahtumien kaupunkikuvallisten tavoitteiden saavuttamiseksi käynnissä.

Yhdenvertainen ja kansainvälinen Helsinki

Uusien asukasvalintakriteerien toteuttaminen olemassa olevaan järjestelmään osoittautunut odotettua vaativammaksi tekniseksi toimenpiteeksi. Alkuperäinen tavoite oli saada uudet kriteerit käyttöön alkuvuonna 2023, toteutuvat myöhemmin tänä vuonna. Sosiaalisen kestävyuden seurannan parannus tiedolla johtamisella etenee suunnitellusti: tilastotyökalun ensimmäinen versio valmis.

Kaupunkiympäristön toimialan kestävyysjohtamisen konseptin ja toimintamallin kehittäminen sekä tavoitteiden määrittely on käynnissä.

Kaupunkitasoinen esteettömyystyöryhmä on sopinut esteettömyyslinjausten toteuttamisen seurannasta ja käynnistänyt esteettömyyskoulutusten suunnittelun.

Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan

Toimialan varautumissuunnitelma ja kriisijohtamisen suunnitelma on hyväksytty toimialan johtoryhmässä. Varautumisen kehitystyön painopisteenä vuonna 2023 toimialalla on yleisten alueiden varautuminen sekä kaupunkiyhteisesti väestön suojaamisen kehittäminen. Alkuvuonna 2023 on järjestetty yksi kaupunkiyhteinen varautumisen harjoitus ja syksyllä on suunnitteilla kaksi harjoitusta, joista toinen liittyy väestön suojaamiseen ja toinen toimialan kriisiviestintään.

Kaupungin riskienhallintajärjestelmä on otettu käyttöön kaupunkiympäristön toimialalla ja tulokset esitellään toimialan johtoryhmälle huhti-toukokuussa 2023.

Kaupunkiympäristön toimialan järjestelmien jatkuvuudenhallinnan dokumentaatiota ja prosesseja on kehitetty esimerkiksi järjestelmäkorttien määrittelyllä. Tietoturvan kehittämisessä tehdään yhteistyötä kanslian ja DigiHelsingin kanssa.

Toimiva ja kaunis kaupunki

Paikkatietokeskus on perustettu ja rekrytoinnit käynnistetty, etenee suunnitelman mukaisesti. Rakentamislain ja RYTJ-asetuksen toimeenpanoon varautuminen ja rekisteritietojen ajantasaisuuden varmistaminen etenee suunnitellusti. Tietomallipohjaisen toimintamallin käyttöönottoon valmistautuminen etenee. Kaivutyöhaittojen vähentäminen edistyy suunnitellusti. Kaupunkiyhteinen maanvuokrausprosessien (pl. asuntotontit) ja hinnoittelun selkeytysprosessi edistyy aikataulussa. Valtakunnalliseen Traficom sijaintitietopalveluun varautuminen ei ole käynnistynyt. Työsuhdeasuntojen ja vapaarahoitteisten asuntojen välitystoimintaa on kehitetty yhdessä asuntoyksikön ja Auranlinnan kanssa hyödyntäen lean-työpajojen tuloksia ja asiakaspalautetta sekä ICT-ratkaisuja. Kanslian vetämä työ, jossa kehitetään Hitas-järjestelmän korvaavaa kohtuuhintaisen omistusasumisen mallia tai kohtuuhintaista omistusasumista tukevia toimia Helsingissä, on käynnistynyt, mutta ratkaisuja odotettavissa vasta vuonna 2024. Maalämmön sähköisen ennakkoasioinnin (eKaivo) käyttöönotto etenee suunnitellusti.

Kaavoituksen vuositavoitteen (700 000 k-m²) toteutuminen on epävarmaa.

Oman asuntokannan peruskorjaukset etenevät suunnitellusti. Uusien asuntojen myynnissä ei saavuteta tavoitteita, ja asiakaspalvelun parantaminen etenee ennustettua hitaammin, vaikka työtä on jatkettu. Myyntijärjestelmän käyttöönotto on viivästynyt.

Vuokrareskontran siirto on myöhässä johtuen toimittajan viiveistä.

Yleisillä alueilla jatketaan töitä asiakastyytyväisyyden parantamiseksi, aluerakentamiskohteiden toimivuuden varmistamiseksi ja alueiden tasapuolisen laatutason varmistamiseksi. Nämä tavoitteet etenevät suunnitellusti.

Merkittävin hankeviestinnän kohde vuonna 2023 on Mannerheimintie projekti. Mannerheimintien peruskorjauksen viestinnästä on laadittu viestintäsuunnitelma ja työmaan viestintää hoidetaan sen mukaisesti.

Älykkäät liikenneratkaisut ovat sujuvan arjen perusta

Pysäköinnin verkkokaupan käyttöönotto viivästyy, mutta tapahtunee syksyllä. Pysäköinninvalvonnan toiminnanohjausjärjestelmän hankinta etenee suunnitellusti, ja pysäköinnin valvonnan prosesseja ja tehokkuutta arvioidaan ulkopuolisen konsultin toimesta.

Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana

Yleiskaavan toteuttamisohjelmaa toteutetaan suunnitellusti luomalla edellytyksiä raideliikennejärjestelmän ja siihen kytkeytyvän maankäytön toteuttamiselle. Ekologisten verkostojen kokonaistarkastelun työohjelma ja tavoitteet on määritetty, pysäkkien suunnittelu etenee ja häiritsevien pysäkkien poistot on aloitettu. Länsi-Helsingin raitiotien liikennesuunnitelmien ennustetaan valmistuvan aikataulussa. Viikin-Malmin pikaraitiotien yleissuunnitelma etenee aikataulun mukaisesti. Hakaniemen ja Länsisataman välisen yhteyden suunnittelu etenee myös suunnitellusti.

Talonrakennusinvestointien ohjelmointiprosessissa käyty ensimmäisen kerran yhteinen palveluverkkokeskustelu kanslian ja toimialojen kanssa. Päivitetty omistetun tilakannan salkutusta. Salkkukohtaiset ylläpitostrategiat on luonnosteltu, ensimmäinen kiinteistöhoitopalveluiden kilpailutus uudella sopimusohjelmalla on lähdössä kilpailutukseen huhtikuussa, PTS:ien laadinta on käynnissä ja teknisten isännöitsijöiden vuosittehtävien toteutumisen seuranta BEM-järjestelmän avulla on otettu käyttöön isännöintitiimeissä. Lisäksi kiinteistöhoitoyritysten kanssa on sovittu menettely kiinteistönhoidon laadun säännölliseksi seuraamiseksi ja poikkeamiin puuttumiseksi.

Yleisten alueiden omaisuudenhallinnan toimintamalleja kehitetään ja yleisten alueiden kunnossapidon kilpailutettujen töiden osuutta kasvatetaan.

Kaupunkiympäristön toimialalla on sovittu käynnistettävien toimintojen tarkastelu tuottavuuden parantamistoimien tunnistamiseksi. Työ on käynnistynyt kaikissa palvelukokonaisuuksissa.

Kaupunkiympäristö -talon tilojen käyttöä tehostetaan siten, että kesään 2023 mennessä tiloihin muuttaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta sekä kanslian strategiasastolta yhteensä noin 580 henkilöä.

Toimialan investointien kokonaiskoordinaation kehitystä on pohjustettu tarvittavin taustakeskusteluihin eri sidosryhmien kanssa. Työskentelyssä on hahmottunut, että investointien kokonaiskoordinaatioon liittyvät muutokset pystytään tekemään aikaisintaan vuoden 2025 talousarviovalmistelusta alkaen. Myös yksikkökustannusten kehitys on edistynyt muodostamalla yhteinen näkemys kanslian kanssa yksikkökustannuksista ja tuottavuuden laskentaperiaatteista.

Toimialan hankintojen johtamista on edistetty toimittajahallinnan prosessin haasteiden ja kehitystarpeiden tunnistamisella. Myös vastuullisten hankintakriteerien hyödyntäminen urakkahankkeissa ja hankintarenkaissa on parantunut muun muassa hankintayhteistyön tiivistämisen myötä.

Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki

Esihenkilöfoorumit ja henkilöstötapaukset ovat toteutumassa suunnitellusti. Palvelukohtaisia esihenkilövalmennuksia toteutetaan suunnitelmien mukaisesti.

Talonrakennusinvestointien ohjelmointiprosessissa käyty ensimmäisen kerran yhteinen palveluverkkokeskustelu kanslian ja toimialojen kanssa. Päivitetty omistetun tilakannan salkutusta. Salkkukohtaiset ylläpitostrategiat on luonnosteltu, ensimmäinen kiinteistöhoitopalveluiden kilpailutus uudella sopimusohjelmalla on lähdyssä kilpailutukseen huhtikuussa, PTS:ien laadinta on käynnissä ja teknisten isännöitsijöiden vuosittehtävien toteutumisen seuranta BEM-järjestelmän avulla on otettu käyttöön isännöintitiimeissä. Lisäksi kiinteistöhoitoyritysten kanssa on sovittu menettely kiinteistönhoidon laadun säännölliseksi seuraamiseksi ja poikkeamiin puuttumiseksi.

Yleisten alueiden omaisuudenhallinnan toimintamalleja kehitetään ja yleisten alueiden kunnossapidon kilpailutettujen töiden osuutta kasvatetaan.

Henkilöstön saatavuuden edistämiseksi on järjestetty esihenkilöille rekrytointiklinikoita ja aloitetaan ns. jatkuvan haun -mallin kokeilu erikseen valittujen ammattiryhmien osalta. Lisäksi on laadittu työnantajakuvan kehittämiseksi ja oppilaitosyhteistyöstä konkreettinen etenemissuunnitelma vuodelle 2023. Vuoden 2023 palkkakehitysohjelman toimeenpano on valmisteltu kanslian ja toimialajohdon kanssa yhteistyössä 1.4. lukien ja palkantarkistukset kohdistuvat kaupunkiympäristön toimialalla noin 270 eri tehtävään. Lisäksi on aloitettu työnantajavalmistelut sopimuskorotusten sisältämien järjestelyerien kohdentamiseksi ja palkkajärjestelmän kehittämiseksi.

Toimiala on osallistunut aktiivisesti kaupunkiyhteiseen Sarastian vakauttamisprojektiin ja tukenut edelleen toimialan esihenkilöitä esihenkilötyön päivittäisessä työskentelyssä.

Henkilöstön hyvinvoinnin ja pitovoiman osalta on edistetty osaamisen kehittämistä ja perehdyttämistä mm. kaupunkiyhteisen sähköisen oppimisolun käyttönotolla ja uusilla toteutuksilla. Toimialan erityistä tukea tarvitsevat työyhteisöt on kartoitettu Kunta10-tulosten perusteella, ja ne ovat saaneet tukea kehittämissuunnitelmien laatimiseen. Toimialan kevään henkilöstötilaisuudessa (Kymppin Live) oli teemana tunteet työelämässä sekä kymppin työhyvinvointisuunnitelman viestintä henkilöstölle. Työhyvinvoinnin asiantuntijaverkosto on käynnistänyt työhyvinvointisuunnitelman toimenpiteet ja luonut toimenpiteiden seurantamallin.

KympAkategoriassa toteutetaan kevään aikana 12 koulutustoteutusta. Lisäksi oppimislähtelästoimintaan etsitään pilotteja ja tehtävä- ja henkilökiertomalleja sekä urapolkujen kuvaamista edistetään yhteistyössä linjajohdon kanssa.

Uuden työntekijän palvelupolku –projekti jatkuu projektisuunnitelman mukaisesti.

Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen

Asiakkuustyötä ja asiointikanavien kehittämistä (sähköinen asiointi, aulapalvelut, call center, ajanvaraustoiminnot, chatbotit) vahvistavat toimet edistävät suunnitellusti.

Tietomallipohjaiseen toimintaan (Rava3pro; kansallinen VM-digirahoitushanke ja Kymp BIM-ARK; Kymppin sisäinen kehitysprojekti) siirtyminen etenee pääosin aikataulussa, samoin digitaalisen kaksosen kehittäminen ja laajentaminen. Paikkatietokeskuksen osalta rekrytoinnit käynnistyneet. Kautta linjan paikoin resurssivajeesta johtuvia viiveitä.

Prosessien ja toimintamallien kehittäminen on käynnissä ja kehitystyö etenee. Asuntotuotannon hankesuunnitteluprosessia ei ole vielä aloitettu.

Toimialan digitalisaatio vision ja tiekartan laatiminen on käynnistetty. Toimialan tiedolla johtamista on edistetty mm. ydintiedon hallintamallin kehitysprojektin avulla, joka käynnistettiin maaliskuussa 2023.

Kaupunkiyhteisen SAP-järjestelmän uudistaminen on käynnissä ja toimiala on osallistunut aktiivisesti projektiin, jotta toimialan erityispiirteet ja tarpeet huomioidaan kehityksessä.

Uuden hel.fi -sivuston uudistus on edennyt suunnitellusti ja nettisivut arvioidaan olevan kokonaisuudessaan käytössä tavoiteaikataulun mukaisesti kesäkuun 2023 loppuun mennessä. Kaupunkiympäristön toimialan uuden osallisuussuunnitelman laadinta on käynnistynyt.

Helsinki on houkutteleva osaajille ja yrityksille

Yrityksille suunnattu elintarvike- ja terveydensuojelulainsäädännön mukainen neuvonta- ja tarkastustyö ja sen kehittäminen edistyy suunnitelmien mukaisesti.

Investoinnit

8 01 Kiinteä omaisuus

8 01 50 Kiinteän omaisuuden myynti

Vuonna 2023 kiinteää omaisuutta arvioidaan myytävän 85 milj. eurolla, josta kiinteän omaisuuden myyntiin kirjataan tasearvon mukaiset 4,25 milj. euroa. Erotuksena syntyvät 80,75 milj. euron myyntivoitot kirjataan tuloiksi talousarviokohtaan Kaupunkirakenne. Kaupunginhallitus on 1.4.2019 hyväksymien tontinluovutuslinjausten mukaan tontit luovutetaan ensisijaisesti vuokraamalla, ja myymällä vain erityisistä syistä. Myyntitulojen määrä on edellä mainitusta johtuen aiempia vuosia alemmalla tasolla. Lisäksi myyntitulojen toteutumiseen vaikuttavat vuonna 2023 keskeisesti rakentamisen suhdannetilanteen muuttuminen sekä rakentamishankkeiden etenemistä hidastavat kaavavalitukset.

Maanmyyntitulojen ennuste on tässä vaiheessa 85 milj. euroa. Maanmyynnin toteuma per 31.3.2023 on noin 15 milj. Euroa, josta kiinteän omaisuuden myyntiin on arvioitu kirjattavan noin 0,75 milj. euroa.

8 01 01 Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoituskorvaukset, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Talousarviokohdalla Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoituskorvaukset (8 01 01) on vuonna 2023 13,5 milj. euroa perusmääräraha, joka pitää sisällään myös maksettavaksi tulevat täydennysrakentamiskorvaukset. Kvsto on lisäksi 1.3.2023 § 57 myöntänyt 0,432 milj. euron ylitysoikeuden.

Esitetty määräraha ei sisällä maanvaihtojen, erillisten ennakoimattomien hankkeiden vaatimien (kiireellisten) maanhankintojen eikä maankäyttösopimusten maana saatavien maankäyttökorvausten ja niihin liittyvien kiinteistöjärjestelyjen vaatimia ns. teknisiä määrärahoja, joiden määrät vuositasolla suuresti vaihtelevat. Niiden osalta esitetään tapauskohtaisesti ylitysoikeuksia.

Määrärahaa on käytetty 2,884 milj. euroa. Ennustamme määrärahat käytettävän kokonaan. Kaupunki on ensimmäisellä vuosineljänneksellä tehnyt kauppvoja ja päätöksiä sekä saavuttanut neuvottelutuloksia yhteensä 18 kaupasta, yhteensä 14,8 milj. euroa. Näistä vuokratonttien täydennysrakentamiseen liittyviä vuokraoikeuden kauppvoja on 6 kpl, yhteensä 4,4 milj. euroa. Ne mahdollistavat yhteensä 24 000 kem2:n rakennusoikeuden vuokraamisen, joka tuo kaupungille uutta maanvuokratuloa arviolta 0,52 milj. euroa/vuosi, eli noin 12 %:n vuosituoton kauppahinnalle.

Edellä mainittujen kauppvojen ja neuvotteluvaiheessa olevien muiden kauppvojen toteuttaminen tänä vuonna edellyttää siirtomäärärahojen ja/tai määrärahojen ylitysoikeuksien myöntämistä noin 16,05 milj. euron edestä. Toimiala kartoittaa vaihtoehtoja ennuste 1:n laadinnan yhteydessä. Näissä loppusuoran neuvotteluissa on mukana mm. 12 vuokratonttien täydennysrakentamiseen liittyvää kauppa (noin 8,4 milj. euroa), jotka toteutuessaan toisivat kaupungille maanvuokratuloina arviolta noin 1,1 milj. euroa/vuosi, eli noin 13 % vuosituoton kauppahinnalle.

8 01 03 Esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

8 01 03 01 Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattaminen

Muuhun esirakentamiseen on käytettävissä yhteensä 18,7 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 17,7 milj. euroa. Käyttöaste on 95 %.

Projektialueiden ulkopuolisten täydennysrakennusalueiden rakentamiskelpoiseksi saattamiseen varattua määrärahaa käytetään luomaan edellytyksiä erilaisten rakennushankkeiden toteuttamiseen. Vuosittain keskimäärin 40–70 asunto- ja toimitilatonttia sekä useita kaupungin palveluverkon kehittämiseen liittyvää tonttia saatetaan määrärahalla rakentamiskelpoiseksi. Määrärahalla toteutettavat toimenpiteet koskevat muun muassa pilaantuneiden maiden puhdistamista, johtosiirtoja, rakennusten purkuja sekä muuta esirakentamista. Vuonna 2023 määrärahalla toteutetaan vuodelta 2022 jatkuvia hankkeita sekä niitä hankkeita, joihin on sitouduttu erilaisin sopimuksin. Lisäksi käynnistetään uusia palveluverkon kehittämiseen ja täydennysrakentamiseen liittyviä esirakennushankkeita. Merkittävimmät tiedossa olevat kohteet ovat Roihupellon kampuksen ja Laakson sairaala-alueen esirakentaminen. Lisäksi varaudutaan Keskustan terveys- ja hyvinvointikeskuksen esirakentamisen alkamiseen. Talousarviokohdan useissa hankkeissa on aikatauluvarmuuksia.

8 02 Rakennukset

Talonrakennusinvestointeihin vuodelle 2023 on varattu yhteensä 305 miljoonaa euroa, josta uudis- ja lisärakennushankkeisiin ja niiden suunnitteluun on osoitettu 145 miljoonaa euroa sekä korjaushankkeisiin ja niiden suunnitteluun 159 miljoonaa euroa.

Investointiohjelman lisäksi kaupunki toteuttaa uudishankkeitaan myös vuokra- ja osakekohteina sekä kiinteistöyhtiömuotoisina. Merkittävimmät vuokrahankkeet ovat Metsolan ala-asteen korvaava uudisrakennus ja Luonnontiedelukio. Maatullin ala-asteen ja päiväkotit Mintun korvaava uudisrakennus, Laakson yhteissairaala, Haagan, Malmin ja Keskustan terveys ja hyvinvointikeskukset sekä Stadin ammattiopiston Roihupellon ja Myllypuron kampuksen tulevat tilat suunnitellaan rahoitettavaksi investointiohjelman ulkopuolelta.

Talonrakennusinvestointeihin vuodelle 2023 on osoitettu investointimäärärahaa 364,5 miljoonaa euroa, joka sisältää edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetyn ylitysoikeuden 60 milj. euroa.

Vuonna 2023 talonrakennusmäärärahaa ennustetaan käytettävän 315 milj. euroa eli 86 % budjetoidusta määrärahasta.

Investointimäärärahan käyttöennuste perustuu tehtyihin tilauksiin ja hankkeiden toteutusaikataulujen perusteella arvioituun laskutukseen. Hankkeita on käynnissä noin 250 kappaletta.

Uudis- ja lisärakennushankkeet, kylkn käytettäväksi (8 02 01)

Uudisrakentamisen pääpaino on uusien projektialueiden palvelurakennusten ja korvaavien uudisrakennusten toteuttamisessa. Talousarviovuoden 2023 merkittävimmät rakentamisvaiheissa olevat uudisrakennushankkeet ovat Pakilan koulujen ja päiväkotien allianssihanke, Kannelmäen peruskoulun ja päiväkodin Kuninkaantammen toimipisteen uudisrakennus, Pasilan peruskoulu ja päiväkoti, Oulunkylän ala-asteen laajennus, Kottbyn grundskolanin ja Helsingin kielilukion korvaava uudisrakennus, lasten päiväkodit Kaarelanraitti ja Vanhainen sekä Kontulan pelastusasema.

Suunnitteluvaiheessa on myös lukuisia merkittäviä uudisrakennushankkeita mm. Suutarilan monitoimitalo, Hernesaaren peruskoulu, Kruunuvuorenrannan keskuskoulu, päiväkoti ja liikuntatilat, Merilahden peruskoulun korvaava uudisrakennus ja Malmin sairaalan laajennus.

Vuoden 2023 määräraha on 177,6 milj. euroa, joka sisältää edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetyn ylitysoikeuden 32,2 milj. euroa. Uudisrakennushankkeisiin ennustetaan käytettävän 145 milj. euroa eli 82 % budjetoidusta määrärahasta. Uudisrakennushankkeille osoitetusta investointimäärärahasta jää käyttämättä 32,6 milj. euroa.

Määrärahaa jää käyttämättä koska Pakilanpuiston allianssihankkeen 2. vaiheen ja Lpk Vanhaisen korvaavan uudisrakennushankkeen aloitusedellytykset eivät toteutuneet suunnitellun aikataulun mukaisesti ja hankkeille varatusta määrärahasta osa jää käyttämättä. Kuninkaantammessa sijaitsevan Kannelmäen peruskoulun ja päiväkodin, Lpk Kaarelanraitin, Lpk Honkasuon, Lpk Sompasaaren, Helsingin kielilukion ja Lpk Tunturin uudishankkeiden laskutus oli vuonna 2022 arvioitua suurempi ja kuluvan vuoden käyttö jää vastaavasti pienemmäksi.

Lpk Vaapukan, Puotilan ala-asteen ja Lpk Verkkosaaren uudisrakennushankkeet ovat valmistuneet vuonna 2022 ja hankkeiden takuuvuosille varatut ylitysoikeudet jäivät pääosin käyttämättä.

TA-kohta	Nimi	Sisältö	Määräraha yhteensä 2023	Arvioitu käyttö 2023	Määräraha jää käyttämättä
8020102	Pakilanpuiston allianssi	Uudisrakennus	20	13	7
8020102	Lpk Vanhainen	Korvaava uudisrakennus	11	9	2
8020102	Kannelmäen peruskoulu ja päiväkoti (Kuninkaantammi)	Uudisrakennus	9,6	4,6	5
8020102	Lpk Kaarelanraitti ja peruskoulun luokat 1-2	Uudisrakennus	6	4	2
8020102	Lpk Honkasuo	Uudisrakennus	3	1,5	1,5
8020102	Lpk Sompasaari	Uudisrakennus	7	5	2
8020102	Helsingin kielilukio	Korvaava uudisrakennus	8,5	7	1,5
8020102	Lpk Tunturi	Korvaava uudisrakennus	3	2	1
8020102	Lpk Vaapukka	Korvaava uudisrakennus	3	0	3
8020102	Puotilan ala-aste	Uudisrakennus	3	0	3
8020102	Lpk Verkkosaari	Uudisrakennus	3	0	3
8020104	Johanneksen kentän huoltorakennus	Uudisrakennus	1,5	1	0,5
8020103	Hakaniemen kauppahallin maanalaisen huoltopiha	Uudisrakennus	7	6	1
		YHTEENSÄ	85,6	53,1	32,5

Korjaushankkeet, kylkn käytettäväksi (8 02 02)

Korjausrakentamisen ohjelmoinnin lähtökohtana on kaikkien toimitilojen mutta varsinkin koulurakennusten ja päiväkotien käyttökelpoisuuden, terveellisyys ja turvallisuuden varmistaminen. Vuonna 2023 korjausrakentamisen investointitaso on 159 miljoonaa euroa. Uudisrakentamisesta 78 miljoonaa euroa on korvaavaa uudisrakentamista, eli talousarviovuonna 2023 käytetään 237 miljoonaa euroa rakennusten korjausvelan hillitsemiseen.

Talousarviovuoden 2023 merkittävimmät rakentamisvaiheessa olevat korjaushankkeet ovat Käpylän peruskoulun Väinölä-rakennuksen, Pihlajiston ala-asteen, Gymnasiet Lärkanin, Hoplaxskolanin Lokkalantien toimipisteen, Taivallahden peruskoulun, Tahvonlahden ja Kallion ala-asteen sekä Finlandiatalon perusparannukset.

Suunnitteluvaiheessa on myös lukuisia korjaushankkeita mm. Töölön kisahallin, Yrjönkadun uimahallin, Pitäjänmäen peruskoulun, päiväkodin, kirjaston ja nuorisotalon sekä Drumsö lägstadieskolanin perusparannus.

Kestävän kehityksen investointeihin on varattu 4,5 miljoonaa euroa sisältäen aurinkosähkön lisäämisen.

Kohdennettujen hankkeiden lisäksi vuodelle 2023 kohdentamattomiin korjaushankkeisiin on varattu 8 miljoonaa euroa. Määräraha käytetään välttämättömiin toiminnallisiin muutostöihin palveluverkkoa kehitettäessä ja sillä rahoitetaan lisä- ja väistöilöiden investointiosuudet. Isot vuosikorjaukset ja kaikki peruskorjaukset rahoitetaan nykykäytännön mukaisesti käyttötaloudesta korjauksen ja kunnossapidon budjetista.

Korjausrakentamishankkeille osoitettu investointimääräraha on 186,9 milj. euroa, joka sisältää edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetyn ylitysoikeuden 27,8 milj. euroa. Korjausrakentamishankkeisiin ennustetaan käytettävän 170 milj. euroa eli 91 % budjetoidusta määrärahasta.

Määräraha jää käyttämättä koska Käpylän koulun Väinölä-rakennuksen, Hoplaxskolanin, Lpk Kannelmäen, Grundskolan Norsenin Cygnaeus-enhetenin ja Niemenmäen väestönsuojan perusparannushankkeiden aloitusedellytykset eivät toteutuneet suunnitellun aikataulun mukaisesti. Kallion ja Tehtaankadun ala-asteen sekä Taivallahden peruskoulun perusparannuksen laskutus oli vuonna 2022 arvioitua suurempi ja kuluvan vuoden käyttö jää vastaavasti pienemmäksi.

Talousarvioneuvotteluissa Karstulantien väestönsuojan perusparannushankkeen aikataulua on aikaistettu neljällä vuodella, siten että hankkeen toteutus on vuonna 2023. Hankkeen suunnittelu on käynnistetty mutta toteutus siirtyy vuodelle 2024.

TA-kohta	Nimi	Sisältö	Määräraha yhteensä 2023	Arvioitu käyttö 2023	Määräraha jää käyttämättä
8020202	Hoplaxskolan	Perusparannus ja laajennus	13,2	6,2	7
8020202	Kallion ala-aste	Perusparannus	16,7	11,7	5
8020202	Käpylän koulun Väinölä-rakennus	Perusparannus	15,2	12,2	3
8020202	Lpk Kannelmäki	Perusparannus	2,0	0,5	1,5
8020202	Grundskolan Norsenin Cygnaeus-enheten	Perusparannus	5,5	3,0	2,5
8020202	Tehtaankadun ala-aste	Perusparannus	4,0	1,0	3,0
8020202	Taivallahden peruskoulu	Perusparannus	17,5	13,5	4,0
8020203	Karstulantien väestönsuoja	Perusparannus	3	1	2
8020203	Niemenmäen väestönsuoja	Perusparannus	4,6	3,6	1
		YHTEENSÄ	81,7	52,7	29

Hankkeille osoitetuista käyttämättä jäävistä määrärahoista 12 milj. euroa ohjelmoidaan kohdentamattomille korjaushankkeille.

Korjausrakentamismäärärahan kohdentamattomien korjaustöiden 8 milj. euroa ja uudelleen ohjelmoiduista määrärahoista 12 milj. euroa, yhteensä 20 milj. euroa käytetään välttämättömiin toiminnallisiin muutostöihin palveluverkkoa kehitettäessä ja sillä rahoitetaan lisä- ja väistötilojen investointiosuudet.

Kestävän kehityksen ja energiainvestointeihin on varattu 4,5 milj. euroa. Näille hankkeille osoitetut määrärahat käytetään kokonaan.

8 03 Kadut ja liikenneväylät

Katuihin ja liikenneväyliin on käytettävissä 85,8 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 6,9 milj. euroa, yhteensä 92,8 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 92,3 milj. euroa. Käyttöaste on 99 %.

8 03 01 Uudisrakentaminen, perusparantaminen ja muut investoinnit, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Talousarviokohdalla on käytettävissä 84,9 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 6,0 milj. euroa, yhteensä 90,9 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 91,4 milj. euroa. Käyttöaste on 101 %.

8 03 01 01 Uudisrakentaminen

Katujen uudisrakentamiseen on käytettävissä 16,3 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 4,6 milj. euroa, yhteensä 20,9 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 20,6 milj. euroa. Käyttöaste on 99 %.

Uudisrakentamisen määräraha käytetään asuntotuotannon edellyttämien katujen rakentamiseen suurpiirien alueella. Merkittäviä uudisrakentamiskohteita vuonna 2023 ovat mm. Raide-Jokerin varren täydennysrakentamisalueet, Työnjohtajankadun kortteleiden alue Herttoniemessä sekä Kauppamyllyntien ympäristö Roihupellossa. Uudisrakentaminen sisältää myös tarvittavat katujen ulkovalaistus- ja liikennevaloinvestoinnit.

8 03 01 02 Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt

Katujen perusparantamiseen ja liikennejärjestelyihin on käytettävissä 61,3 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 1,4 milj. euroa, yhteensä 62,7 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 65,8 milj. euroa. Käyttöaste on 105 %.

Merkittävimpiä **katujen peruskorjaushankkeita** ovat vuonna 2020 käynnistynyt Suomenlinnan katujen peruskorjaus ja vuonna 2022 aloitettu Maatullinkujan peruskorjaus Tapulikaupungissa sekä käynnistytävä Havis Amandan altaan peruskorjaus.

Ulkovalaistuksen peruskorjaus ja liikennevalojen sekä muun telematiikan uusinta on osa katujen peruskorjausta. Määrärahalla saneerataan ulkovalaistusverkkoa ja liikennevaloja pääsääntöisesti osana yhteiskaivuja, kun sähkö- ja televerkostoja uudistetaan. Lisäksi vanhoja ulkovalaisimia vaihdetaan LED-valaisimiksi joko hankkeiden peruskorjauksen yhteydessä tai erillisinä valaisinvaihtohankkeina. Vanhojen purkauslamppujen poistuminen markkinoilta vuonna 2027 edellyttää LED-valaisinsaneerauksen määrätietoista edistämistä, ja aiemmasta noin 3 000 valaisimen vuosisaneerauksesta siirrytään noin 10 000 valaisimen vuosisaneeraukseen. Telematiikan peruskorjaus keskittyy vanhan kuparisen liikennevaloja palvelevan tietoliikenneverkon uusintaan valokuiduksi. Hanke on aloitettu vuonna 2019.

Siltojen ja muiden erikoisrakenteiden (ranta- ja tukimuurit, portaat, melusteet) määrärahalta jatketaan vuonna 2022 käynnistynyttä Rajasaarensillan uusimista, käynnistetään Mannerheimintien sillan uusiminen, peruskorjataan Viikin ramppisiltoja sekä tehdään taitorakenteiden vauriokorjauksia. Määrärahalta jatketaan lisäksi Kulosaaren sillan suunnittelua.

Uudelleenpäällystys kohdistetaan vuosittain tehtävän päällystysohjelman perusteella eniten kuormitetuille pää- ja kokoojakaduille. Myös huonokuntoisten jalkakäytävien sekä jalankulun ja pyöräilyn väylien päällysteitä uusitaan osana strategianmukaisen kävelyn ja pyöräliikenteen kulkumuoto-osuutta kasvattamisen tavoitetta. Bitumin hinnannousun johdosta on uudelleenpäällystämiseen osoitettu 0,5 milj. euroa budjetoitua enemmän.

Joukkoliikenteen kehittämisen määrärahalta jatketaan Ruskeasuon tulevaan raitiovaunuvarikkoon liittyvien katujärjestelyiden toteuttamista Nauvonttiellä, viimeistellään Rosina Heikelin aukion raitiotien kääntöpaikan urakka sekä tehdään runkolinjojen pysäkkiparannuksia.

Liikennejärjestelyhankkeet kohdistetaan erityisesti turvallisuutta edistäviin liittymä-, risteys- ja kaistajärjestelyihin, jotka tukevat myös joukko- ja muun liikenteen sujuvuutta. Vuonna 2020 aloitettua automaattisten nopeusvalvontapisteiden asennusta kaduille jatketaan. Tapaninvainiontien ja Karhusuontien sekä Karhusuontien ja Pukinmäenkaaren liittymien perusparantaminen käynnistyy. Liikennejärjestelyhankkeina toteutetaan myös väliaikaisia keskustan kävelyn ja oleilun kehittämisen toimenpiteitä sekä käynnistetään 15 pysäköintipaikan muuttaminen viherrakenteeksi kantakaupungin alueella. Liikennejärjestelyhankkeiden ennustetaan etenevän suunnitellusti.

Pyöräilyn ja jalankulun suurimmat investoinnit kohdistuvat Mannerheimintie välillä Postikatu Runeberginkatu, Kansalaistori-Kaisaniemi pääradan alikulkukäytävän (Kaisantunneli), Itäbaanan jatkon –urakoihin sekä pyöräilyn ja jalankulun liikennejärjestelyihin läntisen ja itäisen kantakaupungin alueella. Lisäksi määrärahalta toteutetaan Raide-Jokerin varrella jalankulkua ja pyöräilyä parantavia hankkeita, jatketaan vuonna 2022 alkanutta Katariina Saksilaisen kadun rakentamista ja aloitetaan Hämeentien peruskorjaus välillä Kustaa Vaasan tie Annalantie. Mannerheimintien urakkahinta on suunnitteluvaiheen kustannusarviota korkeampi nostaen hankkeen vuosittaista määrärahatarvetta vuosina 2023–25. Koulun pihojen pyöräpysäköinnin kehittämisen toteutus siirtyy vuodelle 2024.

8 03 01 03 Muut investoinnit

Muut investoinnit ovat kadunpidon tukipalvelujen tai muita yleisten alueiden vaatimia investointeja. Muihin investointeihin on talousarviossa vuodelle 2023 varattu määrärahaa 7,3 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 5,0 milj. euroa. Käyttöaste on 68 %.

Täytemaan vastaanottopaikkojen määräraha käytetään kaivumaiden hyödyntämisohjelman mukaisesti maa-ainesten hyötykäyttö- ja vastaanottopaikkojen toteuttamiseen. Muut investoinnit ovat kadunpidon tukipalvelujen tai muita yleisten alueiden vaatimia investointeja. Täytemaan vastaanottopaikkojen määräraha käytetään kaivumaiden hyödyntämisohjelman mukaisesti maa-ainesten hyötykäyttö- ja vastaanottopaikkojen toteuttamiseen.

Lumenvastaanottopaikkojen ja hiekkasiilojen investointimäärärahalta järjestetään lumenvastaanotto toiminnan kapasiteetti vastaamaan Helsingin kaduilta tulevaa lumen hävitystarvetta kaupungin toimivuuden turvaamiseksi talviaikana, varmistetaan tarvittava määrä lumen vastaanottopaikkoja sekä innovoidaan lumen lähivastaanottojärjestelyjä. Lisäksi kehitetään nykyisten hiekoitussepin varastosiilojen ja suolavarastojen perusparannuksia kaupungin eri osissa.

Yleiset käymälät määrärahalta viimeistellään Ursininkallion city-wc sekä käynnistetään Kaivopuisto II:n toteutus.

Ranta-alueiden kunnostuksen määrärahalta suunnitellaan Kirkonkylänkosken padon purkaminen ja Jakomäen hiekkakuoppien rakentaminen yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa sekä jatketaan hulevesien viivytysratkaisujen suunnittelua Mustapuron varrelle. Idän rantareitin perusparannus välillä Reginankuja Vanhakylä käynnistyy. Vuodelle 2023 suunniteltu Kauppatorin tulvarakenteiden hankkiminen kaupungin toimesta ja kustannuksella on sopimusteknisesti hankaloitunut tulvasuojelun välineitä ja rakenteita käyttävän pelastuslaitoksen siirryttyä sote-uudistuksen myötä rahoituksellisesti valtion vastuulle. Hankintojen toteutuminen vuonna 2023 on epävarmaa.

8 03 03 Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Yhteishankkeisiin Väyläviraston kanssa on käytettävissä 0,9 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 1,0 milj. euroa, yhteensä 1,9 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 0,9 milj. euroa. Käyttöaste on 47 %.

Kaupungin kustannusosuutta väyläviraston yhteishankkeissa koskeva määräraha sisältää valtion maanteihin liittyvät liikennejärjestely- ja meluntorjuntahankkeet kaupungin alueella. Yhteishankkeiden toteutus on sidoksissa hankkeiden valtion osuuden rahoitukseen valtion tulo- ja menoarviossa lukuun ottamatta niitä kaupungin maankäytön kehittämisestä aiheutuvia hankkeita, jotka kaupunki rahoittaa kokonaan. Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa edistävät kaupungin toimivuutta, asuntotuotantoa ja kaupungin liikennejärjestelmää strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Kehä I/Myllypuron eritasoliittymän tiesuunnitelma valmistui vuonna 2015, ja rakennussuunnitelma valmistui yhteishankkeena vuonna 2022. Hankkeen kokonaiskustannus on yhteensä noin 36,5 milj. euroa, ja hankkeen toteutukseen on osoitettu rahoitus vuosille 2026–27. Hankkeeseen ei ole tulossa kustannuksia vuonna 2023. Tuusulanväylällä melusteiden toteutus Torpparinmäen kohdalla käynnistymiseen varaudutaan. Hanke valmistuu taloussuunnitelmakauden aikana edellyttäen Ely-keskuksen rahoitusosuutta.

Lahdenväylän ylittävän Ilmasillan toteutus on osa Malmin eritasoliittymän toteutusta. Ilmasilta luo yhteyden Kivikon ja Malmin välille ja palvelee sekä entisen lentokenttäalueen kehittymistä uudeksi asuinalueeksi että alueiden yritystoimintaa. Ilmasilta ja Ilmasillantie toimivat tulevaisuudessa tärkeänä joukkoliikennereittinä ja pyöräilyn baanareitistön osana. Ilmasillan alueen tiesuunnitelma on valmistumassa 2022, ja rakennussuunnittelu jatkuu vuonna 2023. Hankkeen toteutukseen varaudutaan taloussuunnitelmakauden jälkeen. Hankkeen toteutuminen edellyttää valtion rahoitusosuuden varmistumisen.

Hämeenlinnanväylällä Kuninkaantammen eritasoliittymä on tärkeä asuinalueen saavutettavuudelle. Vuonna 2023 valmistellaan edelleen alueen asemakaavaa. Alueelle on aikaisemmin laadittu tiesuunnitelman luonnos väliille Kannelmäki-Kaivoksela sekä katusuunnitelmien luonnokset. Hankkeen toteutukseen varaudutaan, ja hanke uudelleen ohjelmoidaan valtion rahoitusosuuden varmistuessa.

Länsiväylällä eritasoliittymän alustava tiesuunnitelma Koivusaaren kohdalla on valmistunut vuonna 2020. Tie- ja rakennussuunnitelman laadintaan varaudutaan taloussuunnitelmakaudella ja mahdolliseen hankkeen käynnistymiseen alustavan investointiohjelmakauden lopulla. Länsiväylällä Koivusaaren kohdan eritasoliittymän tie- ja katusuunnitelmat ovat käynnissä.

Turunväylän ja Huopalahdentien liittymästä on laadittu aluevaraussuunnitelmatasoisia tarkasteluja vuoden 2020 aikana. Kohteen tiesuunnittelu käynnistyy vuonna 2023 jatkuen vuodelle 2024. Rakennussuunnitteluun varaudutaan tiesuunnitelman jälkeen suunnitelmakaudella ja toteutukseen vuosina 2026–2027. Kehä I Muurimestarintien pohjoisen alikulkukäytävän kuivatuksen parantamisen suunnittelu. Vuonna 2023 rakennetaan jalkakäytävää ja pyörätietä.

Hakamäentiellä aloitetaan asemakaavan muutos nykyiselle teialueelle. Kaavoituksen tueksi laaditaan muun muassa rakenteisiin ja teknisiin järjestelmiin liittyviä selvityksiä tai suunnitelmia. Kehä III Ala-Tikkurilan ja Kalkkikallion välissä sijaitsevaa melumuuria rakennetaan vuonna 2023.

8 04 Puistot ja liikunta-alueet**8 04 01 Puistot ja liikunta-alueet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi**

Puisto- ja liikunta-aluehankkeisiin on käytettävissä 31,4 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 5,0 milj. euroa, yhteensä 36,4 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 33,8 milj. euroa. Käyttöaste on 93 %.

Toimintasuunnitelma on laadittu kaupunkiympäristön toimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluluiden hanketarpeisiin perustuen. Liikunta-alueinvestoinneissa peruskorjaus- ja uusien investointikohteiden tarvemäärittelyn tekee liikunta-alueomaisuutta hallinnoiva ja ylläpitävä kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala.

Puistomäärärahan kasvu haastaa organisaatiota määrärahojen täysimääräisessä käytössä, ja henkilöresurssit niin suunnittelussa, rakennuttamisessa kuin urakoinnissa ovat rajoittava tekijä määrärahan täysimääräiseen käyttöön. Toimintaa kehitetään yhdessä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa ja puistohankkeita mm. kilpailutetaan aiempaa enemmän. Vuoden 2023 kilpailutettavia puistohankkeita ovat Sibeliuksenpuisto, Kaisaniemenpuisto, Longinojanpuisto sekä leikkipuistot Vähätupa, Maasälpä, Filpus ja Maunula.

8 04 01 01 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaus

Uusiin puistoihin ja puistojen peruskorjaukseen on käytettävissä 16,8 milj. euroa sisältäen luonnonsuojelualueet, joihin on osoitettu 1,0 milj. euroa. Lisäksi käytettävissä on vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 1,0 milj. euroa, yhteensä 17,8 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 17,8 milj. euroa. Käyttöaste on 100 %.

Vuonna 2022 käynnistyneitä ja vuonna 2023 jatkuvia hankkeita ovat Ruoholahdenpuiston leikkipaikan ja pelikentän peruskorjaus, Haaganpuron alajuoksun kunnostaminen, Kaisaniemenpuiston peruskorjaus, Kiertotähden viljelypalsta-alueen peruskorjaus ja Tervapääskynpuiston peruskorjaus sekä jatketaan Puistolan Suuntimopuiston ja Viikmäen Maarianmaanpuiston rakentamista.

Puistojen uudisrakentaminen keskittyy asuntotuotantokohteiden puistopalveluhankkeisiin, jotta asukkaiden palvelutaso saataisiin pidetyksi riittävänä ja tasapuolisena. Uudiskohteista kuntoporrashojelman 2020–2030 mukaisten kohteiden toteuttamista jatketaan sekä Vaasanpuistikon peruskorjaus alkaa. Sigurd Frosteruksen puiston puistosuunnitelmasta tehdyn valituksen takia hanke ei pääse käynnistymään suunnitellusti. Hankkeelta vapautuvaa rahoitusta suunnataan Leikkipuisto Sepän peruskorjaukseen Tehtaanpuistossa.

Merkittävimmät **puistojen peruskorjaushankkeet** ovat Kaisaniemenpuiston peruskorjauksen seuraava vaihe ja Sibeliuksenpuiston peruskorjauksen ensimmäinen vaihe. Peruskorjattavia leikkipuistoja ovat leikkipuisto Vähätupa Konalassa, leikkipuisto Ruoholahti, leikkipuisto Rusthollari Puotilassa, Roihuvuoren aluepuisto, leikkipuisto Maunula, leikkipuisto Maasälpä Pihlajamäessä ja leikkipuisto Seppä Punavuoressa. Merkittävimpiä puistojen ulkovalaistuksen peruskorjaushankkeita ovat Tähtitornin vuoren ja Ullanpuistikon sekä Munkkivuoren puistoreittien ulkovalaistuksen peruskorjaus. Leikkipuistojen toteutusta on jouduttu vaiheistamaan resurssipulan vuoksi, jolloin osa kustannuksista siirtyy vuodelle 2024.

Luonnonsuojelualueinvestoinnit kohdistuvat nykyisten luonnonsuojelualueiden käyttöpaineiden haittojen ehkäisemiseen kuten opasteisiin, luontopolkujen kunnostuksiin ja uusiin rakenteisiin. Investoinneilla mahdollistetaan myös luonnonsuojelun toteuttamiseen liittyvien rakenteiden rakentaminen, kuten laiduntamisen vaatimia aitauksia sekä uusien luonnonsuojelualueiden palveluiden ja rajamerkkien toteuttamista. Määrärahaa luonnonsuojelualueinvestointeihin ennustetaan käytettävän noin 1,0 milj. euroa.

Vuonna 2023 investoinneilla saatetaan loppuun Vanhankaupungin-Viikin alueen luontopalvelurakenteiden täydentäminen, Haltialan metsän polkuverkosto ja opastus rakennetaan loppuun sekä toteutetaan Uutelan uusien luonnonsuojelualueiden opasteet ja tarvittavat rakenteet.

Merellisen Helsingin strategiaa edistäviä puistohankkeita vuonna 2023 ovat mm. Vasikkasaaren puistosuunnittelu sekä raitti- ja vesihuoltoverkoston suunnittelu ja Lauttasaaren rantareitin opastus. Liikuntapaikoista ja ulkoilualueista merellisen Helsingin strategiaa tukevia hankkeita ovat mm. laitureiden uusimiset. Merellisen Helsingin kohteet ja niiden rahoitus sijoittuvat osin myös muille talousarviokohdille. Muille talousarviokohdille sijoituvia merellisen Helsingin hankkeita ovat muun muassa Idän opastettua rantareittiä koskevat rakenteelliset korjaukset.

8 04 01 02 Liikuntapaikat ja ulkoilualueet

Liikuntapaikkoihin ja ulkoilualueisiin on käytettävissä 14,6 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 4,0 milj. euroa, yhteensä 18,6 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 16,0 milj. euroa. Käyttöaste on 86 %.

Määrärahalla toteutetaan muun muassa vuonna 2022 käynnistynyt Johanneksenkentän tekojäärata ja Keskuspuiston opastuksen parantaminen, Pirkkolan yleisurheilukentän perusparantaminen ja pallokentän lämmitys sekä käynnistetään Herttoniemen liikuntapuiston perusparantaminen. Lisäksi jatketaan tekonurmikenttien, ulkokuuntoilupisteiden ja lähiliikuntapaikkojen peruskorjauksia sekä varaudutaan merellisen strategian saaristoinvestointeihin.

8 05 Irtaimen omaisuuden perushankinta

Talousarviossa vuodelle 2023 on osoitettu irtaimen omaisuuden määrärahaa 4,626 milj. euroa ja esitetty vuodelle 2024 6,145 milj. euroa sekä vuodelle 2024 6,360 milj. euroa. Määrärahalla varmistetaan jo käynnistyneiden järjestelmäkehitysten jatko ja aloitetaan toimialan toiminnan kannalta välttämättömien teknisesti vanhentuneiden tietojärjestelmien korjausvelan vähentäminen. Näiden lisäksi isoimpia kehittämisen kokonaisuuksia ovat lainsäädännön vaatimuksista tulevat muutokset sekä toiminnan muutoksista aiheutuvat ja strategiasta syntyvät uudet ict-projektitarpeet. ICT-allianssi käynnistetään vuonna 2023 nopeuttamaan palvelujen digitalisaatiossa vaadittavien tietojärjestelmiä ja prosesseja.

Talousarvioehdotuksessa on käytettävissä vuodelle 2023 irtaimen omaisuuden määrärahaa tietotekniikkahankinnoille 4,489 milj. euroa ja muihin investointeihin 0,137 milj. euroa. Lisäksi on käytettävissä siirtomäärärahaa 2,7 milj. euroa. Kokonaismääräraha 7,326 milj. euroa, josta tietotekniikkahankinnat 6,789 milj. euroa ja muuta hankinnat 0,537 milj. euroa.

Tietotekniikkahankkeiden määräraha on priorisoitu jo aiemmin käynnissä olevien projektien jatkuvuuden takaamiseksi ja Kympprojektimallin mukaisen P2 päätöspisteen saavuttaneille projekteille sekä jatkuvuuden kannalta kriittisiin hankkeisiin, lainsäädännön vaatimiin muutoksiin ja valtakunnallisiin kehittämishankkeisiin. Kaupunkiyhteisen Platta alustan tietosuojavaatimusten toteuttamisesta johtuneista viivästyksistä ei ole päästy julkaisemaan tuotantoon sinne kehitettyjä järjestelmiä ja tästä syystä projektien päätöskustannukset ovat siirtyneet/siirtyvät. Irtaimen omaisuuden perushankinnat arvioidaan toteutuvan 5,8 milj. euroa, jolloin irtaimen budjetista säästyisi arviolta 1 milj., muut irtaimen hankinnat toteutuvat 537 tuhanteen euroon. Uusina muun irtaimen hankintoina on tullut tarve kehittää Kymppitalon ict-varustelua ja av-tekniikkaa talon uuden vuokratuotannon laajenemisen myötä.

8 06 Arvopaperit

Hitas-osakkeiden hankkimiseen on talousarviossa osoitettu kaupunkiympäristölautakunnan käyttöön 1,0 milj. euroa. Hitas-osakkeita tullaan vuonna 2023 ostamaan 12 kpl ja arvio toteumasta on 1,0 milj. euroa.

8 07 Muu pääomatalous

Vuonna 2023 kiinteistöjä ja osakehuoneistoja arvioidaan myytävän 90 milj. eurolla, josta muuhun pääomatalouteen kirjataan tasearvon mukaiset 60 milj. euroa. Erotuksena syntyvät myyntivoitot kirjataan talousarviokohtaan kaupunkirakenne. Maaliskuun loppuun mennessä toteutuneet myynnit: osakkeet 1,9 milj. euroa, kiinteistöt ja rakennukset yhteensä 0,35 milj. euroa.

Myytävät kohteet ovat pääosin pienrakennuksia tai kohteita, joissa palvelutuotanto on loppunut. Myyntikohteiden valinnan lähtökohdaksi on korjausvelan ja korjaustarpeen sekä ylläpitokustannusten pienentäminen ottaen huomioon myös kohteista mahdollisesti saatavat vuokraustuotot.

Väestönsuojakorvauksia arvioidaan perittävän 0,1 milj. euroa.

8 08 Projektialueiden infrarakentaminen, Khn käytettäväksi

Projektialueiden infrarakentamiseen on käytettävissä 123,0 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 14,2 milj. euroa, yhteensä 137,2 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 127,7 milj. euroa. Käyttöaste on 93 %.

8 08 01 Projektialueiden esirakentaminen, täyttötöyt, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Projektialueiden esirakentamiseen on käytettävissä 46,4 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 3,2 milj. euroa, yhteensä 49,6 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 45,7 milj. euroa. Käyttöaste on 92 %.

Projektialueiden infrarakentamisen esirakentaminen –alakohtaan on yhdistetty kaikkien aluerakentamisprojektien (Länsisatama, Kalasatama, Kruunuvuodenranta, Kuninkaankolmio, Pasila, Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen, Malmi) esirakentamisen talousarviomäärärahat.

Määrärahat on osoitettu kaupunginhallituksen käytettäväksi, ja kaupunginhallitus myöntää tarvittavan rahoituksen erillisellä päätöksellä toimialan käyttöön tiedossa olevan investointitarpeen mukaisesti.

Länsisataman määrärahalla jatketaan alueen jatkorakentamisen edellyttämää esirakentamista, pudotustiivistys-, meritäyttö-, ruoppaus- ja painopengertöitä pääosin Ahdinaltaan ja Melkinlaiturin alueilla. Telakkarannassa jatkuu kuivatelakka-altaan korjausurakka vuodelta 2022. Pilaantuneen maan puhdistus- ja tutkimustöitä tehdään alueen katu- ja puistorakentamisurakoiden yhteydessä. Lisäksi laaditaan alueen jatkorakentamista palvelevia yleis- ja esirakentamissuunnitelmia, vesilupahakemuksia ja teetetään pohjatutkimuksia ja mittaus- ja seurantatöitä. Mittaus- ja seurantatöissä pääpaino on Atlantinsillan ja Ahdinaltaan ranta-alueiden siirtymien seuranta. Kaikkia Helsingin kaupungin rakentamisurakoita palveleva massojen välivarastointitoiminta ja pilaantuneiden maiden käsittely ja massojen käsittelyalueen rakentaminen projektialueella jatkuu Hernesaassa.

Hernesaaren asemakaava kumottiin KHO:ssa toukokuussa 2022. Hernesaassa vuonna 2022 aloitetut esirakentamistoimenpiteet tehdään loppuun, sekä maa- ja vesialueella esirakentamistöitä tehdään massojen käsittelyyn liittyen. Ennustevaiheessa ei vielä ollut saatu käynnistettävistä esirakentamisurakoista tarjouksia, joka luo epävarmuutta ennusteeseen. Esirakentamisen määrärahaa ennustetaan käytettävän 10,1 milj. euroa.

Kalasataman määräraha mahdollistaa Hermanninrannan palvelurakentamisen ja asuntotuotannon aloittamisen vuosina 2025 ja 2026 sekä Nihdin alueen asuntorakentamisen jatkumisen. Määrärahalla mahdollistetaan myös Suvilahden tapahtuma-alueen ja tapahtumakorttelin tuleva rakentaminen. Esirakentamisen määrärahaa ennustetaan käytettävän 10,5 milj. euroa.

Kruunuvuoren rannassa jatketaan Kruunuvuoren ja Koirasaarten esirakentamista ja käynnistetään Stansvikinkallion sekä keskus- ja palvelukortteleiden esirakentaminen. Lisäksi määrärahaa käytetään kiviaineksen välivarastointitoimintaan, joka jatkuu alueen eteläkärjessä Koirasaarilla. Esirakentaminen toteutuu suunnitellusti, ja määrärahaa ennustetaan käytettävän 7,9 milj. euroa.

Pasilan projektialueella tehdään tulevien asunto- ja toimitilahankkeiden esirakentamiseen liittyviä pohjatutkimuksia ja pilaantuneiden maiden selvityksiä. Eteläisen Postipuiston esirakentamistyöt aloitetaan 0-vaiheen valmistelevilla töillä ja niihin liittyvillä pima-kunnostuksilla. Eteläisen Postipuiston asemakaavamuutoksen lainvoimaistumisen viivästymisen takia alueen esirakentamistöiden määrä on jäämässä odotettua pienemmäksi. Ratapihakortteleissa jatketaan pohjanvahvistusten rakentamista ja suunnitellaan yhteiskäyttötunnelin edellyttämiä muutoksia. Esirakentamisen määrärahaa ennustetaan käytettävän 2,3 milj. euroa.

Kuninkaankolmion määrärahalla on toteutettu Ellen Thesleffin puiston ja Palettilammen esirakentaminen valmiiksi Kuninkaantammen Lammenrannan kaava-alueella. Honkasuon vuonna 2022 alkanut länsiosan kaava-alueen alueellinen esirakentaminen jatkuu ja saadaan päätökseen 2023 aikana. Esirakentamisen määrärahaa ennustetaan käytettävän 2,4 milj. euroa.

Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen määrärahalla toteutetaan uusien projektialueiden hankkeita, joilla ei vielä ole omaa talousarviokohtaa. Koivusaaren ruoppausten ja täyttöjen aloitukseen varaudutaan vuodesta 2026 alkaen. Läntisen bulevardikaupungin suunnittelu on käynnissä. Haagan terveys- ja hyvinvointikeskuksen edellyttämiä johtosiirtoja suunnitellaan ja toteutetaan taloussuunnitelmakaudella. Läntisen bulevardikaupungin maankäytön toteuttamisen edellyttämiin sähkönsiirtoratkaisuihin valmistaudutaan. Esirakentamisen määrärahaa ennustetaan käytettävän 0,9 milj. euroa.

Malmin määrärahalla toteutetaan Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden esirakentamiseen ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saamiseen liittyviä kokonaisuuksia Malmin kentän alueella. Vuonna 2022 alkanut maakaasun runkoputken siirtotyö ja uuden rakentamislogistiikkaa ja tapahtumakäyttö palvelevan ajoyhteyden rakentaminen jatkuvat vuodelle 2023. Määrärahalla edistetään tilapäisen lumenvastaanottoaikan ja maamassojen kierrätyskentän suunnittelua ja rakentamista sekä esirakentamisen koerakenteiden toteutusta. Lisäksi suunnitellaan ja toteutetaan erilaisia väliaikaiskäyttöä palvelevia toimintoja, laaditaan koko alueen rakentamista palvelevia suunnitelmia ja pohjatutkimuksia sekä tehdään seurantaa alueen vedenlaadusta. Esirakentamisen määrärahaa ennustetaan käytettävän 11,6 milj. euroa.

8 08 02 Projektialueiden kadut, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Kamppi-Töölönlahden, Länsisataman, Kalasataman, Kruunuvuorenrannan, Pasilan, Kuninkaankolmion, Malmin sekä uusien projektialueiden katuihin on käytettävissä 68,8 milj. euroa, ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 11,0 milj. euroa, yhteensä 79,8 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 71,4 milj. euroa. Käyttöaste on 89 %.

Määrärahat on osoitettu kaupunginhallituksen käyttöön ja kaupunginhallitus myöntää tarvittavan rahoituksen erillisellä päätöksellä toimialan käyttöön tiedossa olevan investointitarpeen mukaisesti.

Kamppi-Töölönlahden määrärahalla mahdollistetaan alueen rantaraittien suunnittelun jatkuminen. Karamzininrannan suunnittelun käynnistymistä siirretään vuodelle 2024 ohjaten siitä vapautuvat suunnitteluresurssit toisaalle. Suunnittelun siirto on toteutettavissa, sillä Pikku Finlandia on säilymässä kadulla vielä vuoden 2025, mikä siirtää katutöiden käynnistymisen vuodelle 2026. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 0,4 milj. euroa.

Länsisataman projektialueeseen sisältyvät Ruoholahden, Telakkarannan ja Jätkäsaaren alueen katualueiden toteuttaminen. Vuonna 2023 katujen rakentamisessa pääpainopisteet ovat Melkin- ja Saukonlaiturin alueilla sekä Telakkarannassa. Liikenneturvallisuutta lisäävä kevyenliikenteen sillan urakka yli Länsisatamankadun jatkuu. Saukonlaiturin alueella toteutetaan rantarakenteita ja jatketaan Saukonkanavan rakentamista myös vuonna 2022 alkaneella urakkaosuudella. Käynnistyvä Saukonkanavan ja Saukonlaiturin urakka jatkuu vuonna 2024. Melkinlaiturin alueella jatketaan vuonna 2022 käynnistynyttä I-urakkavaihetta ja käynnistetään urakan II-vaihe. Tahitinkadun korttelin kaduille rakennetaan raitiotien kääntölenkki. Hyväntoivonpuiston pohjoisosaan toteutetaan katujen päätyosien portit. Telakkarannassa käynnistetään valmistuvien asuntokortteleiden edustan ranta-alueen rantamuurien ja katujen rakentaminen, sekä viimeistelyn urakkakokonaisuus, jossa kunnostetaan myös satamanosturit. Urakka jatkuu vuonna 2024. Ruoholahdessa rakennetaan Tanssintalon viereinen Tallberginkadun muutosurakka samanaikaisesti talohankkeen kanssa. Katujen viimeistelyjä toteutetaan asuntotuotantokohteiden mahdollistamassa laajuudessa. Lisäksi toteutetaan väliaikaisia kulkuyhteyksiä eri tarpeita varten keskeneräisillä alueilla ja laaditaan suunnitelmia palvelemaan jatkorakentamista ja käynnissä olevia työmaita. Ennustevaiheessa ei vielä ole tarjouksia suurimmista käynnistettävistä katu-urakoista, joka luo epävarmuutta ennusteeseen. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 27,7 milj. euroa.

Kalasataman projektialueen määrärahaan sisältyvät Nihdin alueen katujen rakentaminen sekä Verkkosaaren eteläosan ja Työpajanpihan ja Tukutorinkujan katujen pintarakenteet. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 7,8 milj. euroa.

Kruunuvuorenrannan projektialueen määrärahaan sisältyvät Kruunuvuorenrannan kadut sekä Yliskylän ja Herttoniemen alueen Itäväylän yhteyteen liittyvät kadut. Stansvikinkallion rakentaminen käynnistyy syksyllä 2023, jos katusuunnitelmista ei valiteta. Stansvikintien rakentaminen käynnistyy syksyllä 2023, jos toimenpidekielto raukeaa. Herttoniemessä Linnanrakentajantien pohjoisosan sekä Itäväylän ylittävän sillan rakentamisen aloittaminen siirtyy vuodelta 2023 vuodelle 2024. Linnanrakentajantien eteläosan sekä siihen liittyvien katujen Abraham Wetterin tien ja Johan Sederholmin tien suunnittelu on keskeytetty poliittisista syistä ennen katusuunnitelmien päätöksentekoa. Pääkadun moottoriajoneuvoliikenteen (joukkoliikenne ja muu pääkatuliikenne) toimivuuden varmistamiseksi esitettyjen ajokaistajärjestelyiden hyväksyttävyyden on päättäjien taholta kyseenalaistettu HNH-tavoitteiden vuoksi. Kyseisen osuuden jatkosuunnittelu odottaa mm. katutilan mitoitusohjeiden päivittämistä. Suunnittelu käynnistetään uudelleen aikaisintaan keväällä 2024. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 14,0 milj. euroa.

Pasilan projektialueella jatketaan Veturitien ja Ratapihakortteleiden pohjoisten katuosien rakennustöitä. Pohjoisen Postipuiston katu- ja kunnallistekniikan rakentaminen jatkuu. Pohjoisessa Postipuistossa aloitetaan ensimmäinen laaja viimeistelytyöurakka ja Metsäläntien käynnissä olevaa urakkaa laajennetaan merkittävästi. Pohjoisen Postipuiston tänä vuonna alkavat urakat on käynnistetty nopeasti ja niiden kustannuksiin kohdistuu merkittäviä epävarmuuksia. Eteläisessä Postipuistossa aloitetaan 0-vaiheen valmistelevat katu- ja kunnallistekniset työt. Eteläisen Postipuiston asemakaavamuutoksen lainvoimaistumisen viivästyisestä johtuen tänä vuonna ei voida aloittaa 1-vaiheen rakennustöitä ja alueen katu- ja kunnallisteknisten töiden määrä on jäämässä ennakoitua pienemmäksi. Eteläisen Postipuiston valmistelevien töiden urakat on käynnistetty nopeasti ja niiden kustannuksiin kohdistuu epävarmuuksia. Konepajalla jatketaan kunnallistekniikan verkoston uudistamista ja kulkuyhteyksien viimeistelyjä talonrakennustöiden mahdollistamissa rajoissa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 15,3 milj. euroa.

Kuninkaankolmion määrärahalla toteutetaan Kuninkaantammen ja Honkasuon katuja. Suunnitelmakauden 2023–25 katurakentamisella luodaan edellytykset asuntorakentamisen käynnistämiseksi Kuninkaantammentien ympäristön kaava-alueella sekä Honkasuon länsiosassa. Kuninkaantammen ja Honkasuon katualueiden viimeistely jatkuu koko suunnitelmakauden ajan asuntotuotannon mahdollistaman aikataulun mukaan. Honkasuolla valmistuvien asuntotonttien asemakaavan mukaisten kulkuyhteyksien luomiseksi Haapaperhosentien ja Leirikujan viimeistelytyöt on suoritettava 2023 aikana. Valmistuvan päiväkodin liikenteen turvaamiseksi tontin ympärillä olevat alueet on viimeisteltävä ennen päiväkodin käyttöönotto syksyllä 2023. Perhosenkieron viimeistelytyöt jatkuvat 2023 ajoneuvoliikenteen selkeyttämisen ja jalankulun turvaamiseksi. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 2,2 milj. euroa.

Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen määrärahalla toteutetaan pääosin suunnitteluhankkeita, joilla ei vielä ole omaa talousarviokohtaa. Koivusaaren katusuunnittelu käynnistyy vuonna 2023. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 1,5 milj. euroa.

Malmin määrärahalla suunnitellaan katuja Nallenrinteen, Lentoasemankortteleiden ja Lahdenväylän eritasoliittymän kaava-alueilla asuntotuotannon edellytysten luomiseksi. Katurakentaminen käynnistetään Nallenrinteen kaava-alueella. Lisäksi toteutetaan tarpeen mukaan erilaisia väliaikaisia reitti yhteyksiä ja niiden valaistusta. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 2,5 milj. euroa.

8 08 03 Projektialueiden puistot ja liikunta-alueet, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Kamppi-Töölönlahden puistoihin, Länsisataman, Kalasataman, Kruunuvuorenrannan, Pasilan, Kuninkaankolmion, Malmin sekä uusien projektialueiden puistoihin ja liikunta-alueisiin on käytettävissä yhteensä 7,8 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 10,6 milj. euroa. Käyttöaste on 135 %.

Määrärahat on osoitettu kaupunginhallituksen käyttöön ja kaupunginhallitus myöntää tarvittavan rahoituksen erillisellä päätöksellä toimialan käyttöön tiedossa olevan investointitarpeen mukaisesti.

Länsisataman puistot ja liikunta-alueet -määrärahalla jatketaan vuonna 2023 Hyväntoivonpuiston eteläosan toteutusta. Lisäksi laaditaan Naurunpuiston suunnitelmia. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 1,5 milj. euroa.

Kalasadaman puistot -määrärahalla toteutetaan Kalasadamanpuiston rakentamaton osa ja rakennetaan Loviseholminpuisto valmiiksi sekä suunnitellaan Kertosäkeenpuistoa ja Iskelmäpuistoa Hermanninrannan asemakaava-alueella. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 1,8 milj. euroa.

Kruunuvuorenrannan puistot ja liikunta-alueet -määrärahalla rakennetaan Kruunuvuorenrannan liikuntapuiston keskiosa ja Saaristofregatinpuiston eteläosa valmiiksi. Suunnittelu on käynnissä Kruunuvuoren viheralueella ja Stansvikin uimarannalla sekä käynnistyy Haakoninlahdenpuiston eteläosassa. Tavoitteena on myös saada Stansvikin kartanopuiston reittiverkoston toteutus käyntiin. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 1,6 milj. euroa.

Pasilan puistot -määrärahalla jatketaan Pohjoisen Postipuiston, Eteläisen Postipuiston ja Ratapihakortteleiden suunnittelua. Puistorakentamisen määrärahaa ennustetaan käytettävän 0,2 milj. euroa.

Kuninkaankolmion puistot -määrärahalla jatketaan Kuninkaantammen ja Honkasuon puistojen rakentamista koko suunnitelmakauden ajan. Kuninkaantammen alueella suurin kohde vuosina 2023–24 on Ellen Thesleffin puisto. Puiston rakentamisesta pyritään tekemään suurin osa vuoden 2023 aikana. Osa puiston länsireunasta jää odottamaan viereisten kerrostalotonttien rakentamista. Honkasuon alueella jatketaan vuonna 2022 alkanutta Perhosniityn puistoalueen rakentamista. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 4,8 milj. euroa.

Malmin puistot -määrärahalla toteutetaan Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden puistoalueita siltä osin kuin maakaasun runkoputken siirron maisemointityöt edellyttävät. Lisäksi alueelle toteutetaan väliaikaiskäyttöä ja tulevaa asutusta palvelevaa ympäristön viihtyisyyden parantamista, myös myöhemmin rakennettaville alueille. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 0,7 milj. euroa.

8 09 Kaupunkiudistus, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Kaupunkiudistusalueiden yleisten alueiden suunnitteluun ja toteutukseen on käytettävissä 9,1 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 2,1 milj. euroa, yhteensä 11,2 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 9,7 milj. euroa. Käyttöaste on 87 %.

8 09 01 Malminkartano-Kannelmäki

Malminkartano-Kannelmäki yleisten alueiden suunnitteluun ja toteutukseen on käytettävissä 2,8 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 0,8 milj. euroa, yhteensä 3,6 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 4,0 milj. euroa. Käyttöaste on 111 %.

Malminkartano – Kannelmäen kaupunkiudistusalueella toteutetaan vuonna 2023 edellisvuodelta siirtyneitä Kannelmäen asemaympäristön sekä Malminkartanon aseman eteläpuolen ympäristön parantamistoimenpiteitä. Toimenpiteillä pyritään kohentamaan ja selkeyttämään alueiden yleisilmettä ja toiminnallisuutta sekä parantamaan asemien palvelutasoa.

Pihkatien kaava-alueen katujen ja puistojen suunnittelua jatketaan sekä varaudutaan alueen esirakentamiseen liittyvän Naapuripellontien kaasujohdon siirtoon. Kaava-alueen toteutus edellyttää kaasujohdon siirtämistä tarvittavalle suojaetäisyydelle asutuksesta.

Pelimannintien ympäristössä käynnistyvät alueen täydennysrakentamiseen ja uuden päiväkotirakennuksen toteuttamiseen liittyvät katutyöt. Juusteenintien peruskorjaus käynnistyy. Puistokohteena viimeistellään vuonna 2022 käynnistynyt Leikkipuisto Trumpetin peruskorjaus.

8 09 02 Malmi

Malmin yleisten alueiden suunnitteluun ja toteutukseen on käytettävissä 3,4 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 1,2 milj. euroa, yhteensä 4,6 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 3,0 milj. euroa. Käyttöaste on 65 %.

Malmin kaupunkiudistusalueella peruskorjataan vuonna 2023 Askartien aluetta ja Vanhaa Helsingintien aluetta sekä jatketaan Ylä-Malmin torin peruskorjausta. Lisäksi aloitetaan Pikitehtaan kortteleiden katualueiden katusuunnittelu.

Ala-Malmin liikuntapuiston liikuntapaikkoja peruskorjataan ja Longinojanpuiston rakentamista jatketaan. Leikkipuisto Filpuksen peruskorjaus käynnistyy vuonna 2023. Alueen yhteensovitustarpeiden vuoksi aloitusta on jouduttu siirtämään ja toteutus on pääosin vuoden 2024 aikana.

8 09 03 Mellunkylä

Mellunkylän yleisten alueiden suunnitteluun ja toteutukseen on käytettävissä 2,9 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 0,08 milj. euroa, yhteensä 2,98 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 2,7 milj. euroa. Käyttöaste on 91 %.

Länsimäentielle suunnitellaan Vantaan ratikkaa ja metroaseman yhteyteen eteläistä päätepysäkkiä. Samalla parannetaan alueen yhteyksiä. Kontulan pelastusaseman yhteyteen rakennetaan uusi katu ja parannetaan nykyisten katujen liikennejärjestelyjä.

Puistokohteena vuonna 2023 viimeistellään leikkipuisto Mellunmäen peruskorjaus. Kivikon liikuntapuiston lähiliikuntapaikan suunnitelmien revisiointitarpeesta johtuen toteuttaminen käynnistyy loppuvuonna 2023.

8 10 Suuret liikennehankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Suuriin liikennehankkeisiin on käytettävissä 139,6 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 15,3 milj. euroa, yhteensä 154,9 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 147,1 milj. euroa. Käyttöaste on 95 %.

8 10 01 Kruunusillat

Kruunusillat -hankekokonaisuudelle on käytettävissä 75,6 milj. euroa ja vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 15,3 milj. euroa, yhteensä 90,9 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 83,1 milj. euroa. Käyttöaste on 91 %.

8 10 01 01 Perushanke

Kruunusillat -määrärahalla toteutetaan uusi raitiotie- sekä jalankulku- ja pyöräily-yhteys Laajasalosta Hakaniemeen Korkeasaaren ja Kalasataman (Nihti) kautta. Toteuttamiskustannuksiin osallistuu Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy joukkoliikenteen kustannusosuudella. Kruunusillat -hankkeen hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 31.8.2016 ja enimmäishinnan korotus 25.8.2021. Hanke on jaettu kahteen osaprojektiin. Molempien osaprojektien rakentaminen alkoi vuonna 2021, ja yhteyden avaaminen liikenteelle on mahdollista vuonna 2027. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 32,4 milj. euroa.

8 10 02 02 Liittyvä esirakentaminen

Hakaniemen alueella tehdään tarvittavia johtosiirtoja, ruoppauksia ja täyttöjä sekä rantamuurirakenteita, jotka mahdollistavat uuden Hakaniemen sillan rakentamisen. Tämän lisäksi esirakentamista tehdään Nihdin alueella. Määrärahoilla puhdistetaan rakentamisen vaatimassa laajuudessa alueen pilaantunutta maaperää. Hakaniemenrannan vesilupapäätöksen mahdollinen viivästyminen vaikuttaa alueen ruoppausaikatauluun. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 16,5 milj. euroa.

8 10 01 03 Liittyvät kadut ja liikenneväylät

Hakaniemen alueella jatketaan katualueilla maankäytön muutoksista johtuvaa rakentamista. Hakaniemen sillan rakentaminen alkaa. Korkeasaarella rakennetaan Mischan ja Maschan aukiota, ja Kruunuvuorenrannassa rakennetaan Koirasaarentien länsiosaa sekä Haakoninlahden katuja. Hakaniemen sillan suunnittelussa on ollut viiveitä, joka vaikuttaa sillan toteutusaikatauluun. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 34,2 milj. euroa.

8 10 02 Kalasatamasta Pasilaan raitiotie

Kalasatamasta Pasilaan raitiotie –hankkeella on käytettävissä 43,5 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 43,5 milj. euroa. Käyttöaste on 100 %.

Kalasatamasta Pasilaan -hanke sisältää Kalasataman raitiotien toteuttamisen sekä raitiotietä ympäröivien alueiden katu-, puisto- ja esirakentamista. Merkittäviä hankkeeseen sisältyviä kohteita ovat mm. Nihdin esi- ja katurakentaminen, Hermannin rantatien pohjoisosa sekä raitiotie- ja katujärjestelyt Pasilassa. Osana Hermannin rantatien pohjoisosan toteutusta rakennetaan Sörnäistentunnelin pohjoinen suuaukko.

8 10 02 01 Liittyvä esirakentaminen

Hermannin rantatien geotekninen esirakentaminen jatkuu. Lisäksi kunnostetaan pilaantunutta maaperää Hermannin rantatiellä ja Vallilanlaaksossa rakentamisen vaatimassa laajuudessa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 2,9 milj. euroa.

8 10 02 02 Liittyvät kadut ja liikenneväylät

Kalasataman Nihdin kokonaisuus käsittää Nihdin pohjoisosan katualueiden ja rantamuurien rakentamista. Katurakentaminen sisältää Sompasaarenlaiturin, Konttisatamankadun, Konttinosturinkujan, Nihdinrannan, Tihtaalinkadun, Pinkkarinkujan ja Satamamestarinlaturin länsiosan rakenteet sekä Sompasaarenlaiturin rantamuurin.

Pasilassa peruskorjataan Asemapäällikönkatua ja Ratamestarinkatua. Asemapäällikönkadun pyöräliikenteen järjestelyjä parannetaan baanatasoisiksi. Pasilankadun rakentaminen jatkuu viimeistelytoilla.

Vallilanlaakson puistoa ja Kumpulanpuron hulevesien ohjausta parannetaan samalla, kun raideyhteyden viereen rakennetaan pyöräliikenteen baanayhteys.

Määrärahaa ennustetaan käytettävän 40,6 milj. euroa.

8 10 03 Sörnäistentunneli

Sörnäistentunnelin suunnitteluun ja toteutukseen on käytettävissä 20,5 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 20,5 milj. euroa. Käyttöaste on 100 %.

Määrärahalla rakennetaan Sörnäistentunnelin tunnelin pohjoisen suuaukko Kalasatamasta Pasilaan -hankkeen yhteydessä vuosina 2022–2024 samaan aikaan Hermannin rantatien kanssa.

LIITTEET

Liite 2 Käyttötalouden euromääräinen ennuste talousarviokohdittain

Liite 3 Investointien euromääräinen ennuste talousarviokohdittain

Liite 4 Ennuste sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Liite 5 Ennuste muiden toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Liite 6 Ennuste suoritteiden ja tunnuslukujen toteutuminen

Liite 7 Ulkopuolinen rahoitus -yhteenveto